

En e-tjänst för att lämna ut uppgift om en fastighets taxeringsvärde

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	4
2 Bakgrund	5
3 Gällande rätt	6
4 Överväganden och förslag.....	9
4.1 Uppgift om en fastighets taxeringsvärde bör få lämnas ut elektroniskt till en enskild	9
4.2 Ikraftträdandebestämmelser	10
5 Konsekvensanalys.....	11
5.1 Sammanfattning.....	11
5.2 Syfte, alternativa lösningar och effekter av utebliven ändring.....	11
5.3 Offentligfinansiella effekter.....	11
5.4 Effekter för offentliga sektorn	11
5.5 Effekter för företagen och för enskilda	12
5.6 Effekter för Skatteverket	12
5.7 Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna	12
5.8 Förslagets förenlighet med EU-rätten	12
5.9 Övriga effekter	13

Sammanfattning

I promemorian föreslås att uppgift om en fastighets taxeringsvärde (inklusive typ av fastighet, taxeringsvärde för del av fastighet samt värde av värderingsenhet) ska kunna lämnas ut från beskattningsdatabasen på medium för automatisk behandling till en enskild. Avsikten är att uppgiften ska kunna lämnas ut via en e-tjänst som inte kräver att mottagaren styrker sin identitet t.ex. genom en e-legitimation. Det är inte avsikten att tjänsten ska kunna användas för massutlämnande.

Uppgiften om taxeringsvärdet för en fastighet är offentlig och får anses vara en harmlös uppgift som bör kunna lämnas ut till en enskild på medium för automatisk behandling. Frågor om en fastighets taxeringsvärde är vanligt förekommande. Sådana frågor kan i dag ställas och besvaras skriftligt, via telefon eller i samband med personligt besök. Detta är tidskrävande både för sökanden och för Skatteverket. En möjlighet till en e-tjänst skulle underlätta för alla inblandade.

1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom förskrivs att 13 § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Uppgifter om den enskilde själv får lämnas ut till denne.

Uppgifter om köpare, säljare, köpeskilling, taxeringsuppgifter, överlåtelse-datum och identifikationsuppgifter beträffande fastighetsöverlåtelser som legat till grund för fastställande av riktvärden i värdeområde där den enskildes fastighet är belägen får lämnas ut till denne

Uppgifter om en fastighets indelning i typ av taxeringsenhet, taxeringsvärde för varje taxeringsenhet och värde av varje värderingsenhet som ingår i en taxeringsenhet, får lämnas ut till en enskild.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2019.

¹ Senaste lydelse av förordningens rubrik 2003:1023.

2 Bakgrund

Skatteverket får ett stort antal förfrågningar om taxeringsvärde för fastigheter. Ärendena måste hanteras manuellt. Det tar mycket tid både för sökanden och för Skatteverket. Det finns därför skäl att överväga att skapa förutsättningar för att införa en e-tjänst som kan underlätta både för sökandena och för Skatteverket.

3 Gällande rätt

Skatteverket genomför fastighetstaxeringar varje år för olika fastighetstyper. Bestämmelser om fastighetstaxering finns bl.a. i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), FTL och fastighetstaxeringsförordningen (1993:1199). Taxeringsvärdet utgör underlag för att beräkna fastighetsskatt eller fastighetsavgift.

Taxeringsvärdet ska motsvara 75 procent av ett marknadsvärde på fastigheten två år före fastighetstaxeringen. Med marknadsvärde menas i detta sammanhang det sannolika försäljningspriset vid en försäljning på den allmänna marknaden. Marknadsvärdet grundas på statistik över försäljningar och marknadsvärderingar som Skatteverket genomför tillsammans med Lantmäteriet.

Av 1 kap. 1 § andra stycket FTL framgår bl.a. att vid fastighetstaxering ska beslut fattas om fastigheternas skatte- och avgiftspliktsförhållanden och indelning i taxeringsenheter. Vidare ska typ av taxeringsenhet och taxeringsvärde bestämmas för varje taxeringsenhet. Taxeringsvärde ska dock inte bestämmas för fastighet som enligt 3 kap. samma lag ska undantas från skatte- och avgiftsplikt.

Av 4 kap. FTL framgår vad som utgör en taxeringsenhet. I många fall utgör varje fastighet en taxeringsenhet, men en fastighet kan även bestå av flera taxeringsenheter. En taxeringsenhet är en del av en fastighet som ska värderas för sig. Har skilda delar av en fastighet olika ägare eller utgör en del av en fastighet skatte- och avgiftsfri egendom ska varje del utgöra en egen taxeringsenhet. Vidare ska en taxeringsenhet omfatta byggnadstyper och ägoslag (mark) enligt vissa fastställda kombinationer, t.ex. småhus och tomtmark (benämns småhusenhet), hyreshus och tomtmark (benämns hyreshusenhet) eller ekonomibyggnad och åkermark (benämns lantbruksenhet). Det innebär att en fastighet som består av olika byggnadstyper och ägoslag kommer att indelas i flera taxeringsenheter. Typ av taxeringsenhet bestäms enligt 4 kap. 5 § FTL. Skatteverket registrerar sedan genom en administrativ åtgärd en s.k. typkod för taxeringsenheten.

Av 6 kap. FTL framgår att värderingsenhet är den egendom som ska värderas för sig inom en taxeringsenhet. Bland annat ska varje småhus, hyreshus, kraftverksbyggnad, industribyggnad och övrig byggnad med ett värde av minst 50 000 kronor utgöra en värderingsenhet. Ett hyreshus som är inrättat för både bostäder och lokaler ska vidare indelas i en värderingsenhet för lokal och en värderingsenhet för bostad. Varje lokaltyp i en avkastningsberäknad industri ska vidare utgöra särskilda värderingsenheter. Varje tomt utgör normalt en värderingsenhet, liksom normalt varje åkermark, betesmark och produktiv skogsmark utan avverkningsrestriktioner och produktiv skogsmark med avverkningsrestriktioner.

Uppgifter i ett fastighetstaxeringsärende behandlas i Skatteverkets beskattningsdatabas. Bestämmelser om beskattningsdatabasen finns bl.a. i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, skattedatabaslagen, och i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, skattedatabasförordningen.

Uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som behandlas i beskattningsverksamheten är som huvudregel skyddade av s.k. absolut sekretess. Med absolut sekretess avses en sekretessbestämmelse som inte har något skaderekvisit, dvs. att sekretess föreligger även om ett utlämnande av en sådan uppgift inte skulle medföra risk för skada eller men.

Taxeringsvärdet utgör en uppgift om fastighetsägarens ekonomiska förhållanden. I 27 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, finns bestämmelser om sekretess bl.a. i beskattningsverksamhet.

I 1 § första stycket anges följande.

1 § Sekretess gäller i verksamhet som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt eller som avser fastighetstaxering för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

Av andra stycket första punkten framgår vidare följande.

Sekretess gäller vidare

1. i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen enligt lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen,

En fastighets taxeringsvärde faller in under dessa bestämmelser. I 27 kap. 6 § OSL finns emellertid ett undantag från sekretessen enligt 1 § samma kapitel bl.a. för beslut varigenom underlag för bestämmande av skatt fastställs. Ett beslut om taxeringsvärde för en fastighet utgör ett beslut om sådant underlag och uppgifterna i beslutet är därmed inte skyddade av sekretess enligt 27 kap. 1 § OSL. På begäran ska således uppgiften lämnas ut enligt offentlighetsprincipen. Även om en uppgift inte är skyddad av sekretess och ska lämnas ut på begäran kan det finnas begränsningar för formerna för ett utlämnande. Utlämnande i elektronisk form kan vara känsligt. Förutsättningarna för ett elektroniskt utlämnande av uppgifter från beskattningsdatabasen finns i skattedatabaslagen och skattedatabasförordningen.

Ett utlämnande i elektronisk form kan göras antingen genom *utlämnande på medium för automatiserad behandling* eller genom *direktåtkomst*. Utlämnande på medium för automatiserad behandling kan t.ex. göras via e-post, CD-skiva, USB-minne m.m. men även genom en elektronisk överföring av data. Direktåtkomst är ett rättsligt begrepp. Det som skiljer direktåtkomst från ett utlämnande på medium för automatiserad behandling i form av en elektronisk överföring av data är i huvudsak att frågeställaren vid en direktåtkomst själv (utan att kunna påverka innehållet i databasen) kan söka fram information i en databas hos den som lämnar ut informationen. Vid ett utlämnande på medium för automatiserad behandling ska den som lämnar ut uppgifterna i princip ha en möjlighet att neka ett utlämnande i ett enskilt fall. Ett utlämnande på medium för automatiserad behandling kan dock i praktiken vara utformat på ett sätt som ligger väldigt nära ett utlämnande genom direktåtkomst, jfr HFD 2015 ref. 61.

Av 2 kap. 6 § skattedatabaslagen framgår att uppgifter i beskattningsdatabasen får lämnas ut till en enskild på medium för automatiserad behandling endast om regeringen har meddelat föreskrifter om det.

Av 2 kap. 9 § skattedatabaslagen framgår att en registrerad får ha direktåtkomst till sådana uppgifter om sig själv i beskattningsdatabasen som får lämnas ut till den registrerade, om regeringen har meddelat föreskrifter om det. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka uppgifter om den registrerade som får omfattas av sådan direktåtkomst. Bestämmelsen lämnar inte utrymme för direktåtkomst till uppgift om annan än den registrerade själv.

Bestämmelser om när uppgifter från beskattningsdatabasen får lämnas ut till enskilda på medium för automatiserad behandling finns i 9–13 §§ skattedatabasförordningen.

I 9 § skattedatabasförordningen finns en övergripande bestämmelse som innebär att ett utlämnande av uppgiften på medium för automatiserad behandling får göras enligt följande bestämmelser om det inte finns hinder mot detta enligt någon författning:

– Vissa uppgifter om en arbetstagare eller uppdragstagare får lämnas ut till en arbetsgivare eller uppdragsgivare (10 §).

- Vissa uppgifter om en uppdragstagare får lämnas ut till en uppdragsgivare för kontroll i samband med upphandling och under avtalstiden (10 a §).
- Uppgifter för kreditupplysningsverksamhet får lämnas ut i vissa fall (11 §).
- Uppgifter som utgör underlag för beräkning av avgift till registrerade trossamfund får lämnas ut till trossamfund (12 §).
- Uppgifter får i vissa fall lämnas ut till arbetslöshetskassorna (12 a §).
- Uppgifter om den enskilde får lämnas ut till denne själv (13 § första stycket).
- Vissa uppgifter beträffande fastighetsöverlåtelser får i vissa fall lämnas ut till en enskild fastighetsägare (13 § andra stycket).

Därutöver framgår av 16 § att en registrerad får ha direktåtkomst till sådana uppgifter om sig själv som får lämnas ut till denne. Vid sådan direktåtkomst ska den registrerades identitet kontrolleras genom en säker metod.

4 Överväganden och förslag

4.1 Uppgift om en fastighets taxeringsvärde bör få lämnas ut elektroniskt till en enskild

Förslag: Uppgifter om en fastighets indelning i typ av taxeringsenhet, taxeringsvärde för varje taxeringsenhet och värde av varje värderingsenhet som ingår i en taxeringsenhet, ska få lämnas ut från beskattningsdatabasen på medium för automatiserad behandling till en enskild.

Skälen för förslaget: Skatteverket får ett stort antal förfrågningar om taxeringsvärde för fastigheter. Ärendena måste hanteras manuellt. Det tar mycket tid både för sökanden och för Skatteverket. Den föreslagna bestämmelsen skulle göra det möjligt för Skatteverket att tillhandahålla en enkel e-tjänst genom vilken enskilda kan få tillgång till uppgift om en fastighets taxeringsvärde. För Skatteverket innebär förslaget en effektivisering av verksamheten. Nuvarande kostnaden för att svara på frågor rörande fastighetstaxeringsvärden kan uppskattas till 5–6 miljoner kronor årligen. Förslaget skulle medföra en initial kostnad på ca 400 000 kronor plus en årlig driftkostnad på ca 40 000 kronor.

Typ av taxeringsenhet (typkoden) ligger bl.a. till grund för vilken fastighetsskattesats som ska tillämpas för fastigheten (taxeringsenheten) och i vissa fall den skattemässiga avskrivningstakten på byggnaden. Varje värderingsenhets värde kan därför ha stor betydelse för hur de utlämnade uppgifterna kan användas. Det kan i vissa sammanhang vara uppgiften om en enskild värderingsenhet som är väsentlig att känna till. Att bara ha det sammanlagda taxeringsvärdet är då inte tillräckligt.

För att tjänsten ska uppfylla det avsedda ändamålet att underlätta för de personer som ställer vanliga frågor om en fastighets taxeringsvärde och minska den manuella hanteringen av sådana förfrågningar hos Skatteverket behöver tjänsten innehålla uppgifter om typ av taxeringsenhet, taxeringsvärde för varje taxeringsenhet samt däri ingående värde av varje värderingsenhet.

Tjänsten bör vara utformad som ett utlämnande på medium för automatiserad behandling. Detta skulle medföra en betydande förenkling för de företag och enskilda som har behov av uppgiften. Det skulle även medföra en betydande förenkling för Skatteverket. En möjlighet till utlämnande på medium för automatiserad behandling skulle vara tillräckligt för att kunna tillhandahålla den avsedda tjänsten. Möjlighet till direktåtkomst är inte nödvändigt. Den föreslagna utformningen av bestämmelsen gör det möjligt att införa en e-tjänst som inte kräver att användaren identifierar sig med en e-legitimation eller på annat sätt. Tjänsten behöver utformas så att den utgör en reaktion på en begäran om utlämnande av vissa uppgifter. Användaren får inte ha möjlighet att själv söka i databasen.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), EU:s dataskyddsförordning, tillämpas sedan den 25 maj 2018.

Kompletterande nationella bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning finns i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s

dataskyddsförordning och olika registerförfattningar. Förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, skattedatabasförordningen, utgör en sådan registerförfattning.

Registerförfattningarna för beskattningsdatabasen har anpassats till EU:s dataskyddsförordning. Det är en skyldighet för Skatteverket att föra beskattningsdatabasen som ett led i verkets myndighetsutövning och de aktuella uppgifterna samlas in för bl.a. fastighetstaxering. Skatteverket är inom de ramar som gäller för offentlighet och sekretess skyldigt att lämna ut de uppgifter som finns i databasen. Beträffande uppgifter om en fastighets taxeringsvärde finns dessutom ett allmänintresse av att uppgifterna ska finnas tillgängliga i olika fall.

De uppgifter som ska lämnas ut är inte skyddade av sekretess. Uppgifterna får anses vara harmlösa och det synes inte föreligga någon risk för, att en möjlighet för enskilda att på detta enkla sätt ta del av uppgifterna, skulle kunna missbrukas. Tjänsten avses gälla utlämnande i enstaka fall, inte massutlämnande.

Skatteverket bedömer att det inte finns något hinder i EU:s dataskyddsförordning, eller i övrigt, för att möjliggöra det föreslagna förenklade förfarandet. Det finns för övrigt redan en bestämmelse om utlämnande genom en e-tjänst som inte kräver e-legitimation, genom regleringen i 10 a § skattedatabasförordningen om möjligheten att på medium för automatiserad behandling lämna ut uppgifter till enskilda om en uppdragstagare.

Förslaget

Förslaget innebär att ett nytt tredje stycke läggs till i 13 § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

4.2 Ikraftträdandebestämmelser

Förslag: Förordningsändringen träder i kraft den 1 juli 2019.
--

Skälen för förslaget: Den förordningsändring som föreslås för att möjliggöra aktuell e-tjänst är inte beroende av att den genomförs vid en viss tidpunkt. Det är dock angeläget att den kan träda i kraft så snart som möjligt. Den 1 juli 2019 bedöms vara en lämplig tidpunkt. Några särskilda övergångsbestämmelser bedöms inte vara nödvändiga.

5 Konsekvensanalys

5.1 Sammanfattning

Konsekvensanalysen har upprättats med beaktande av de krav som ställs på kommittéer och särskilda utredningar enligt 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474) samt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Förslaget avser att effektivisera Skatteverkets arbete och att reducera kostnader för utlämnandet av uppgifter gällande taxeringsvärden. Uppgifterna i fråga omfattas inte av sekretess och tjänsten kommer att utformas på sådant sätt att massutlämning förhindras. Förslaget förväntas därför ha begränsade konsekvenser utanför Skatteverkets verksamhet, annat än att förenkla för enskilda och företag som söker uppgifter angående taxeringsvärden.

Förslaget förväntas inte medföra några offentligfinansiella effekter eller påverka offentlig sektor, den kommunala självstyrelsen, miljön, jämställdhet, jämlikhet eller de integrationspolitiska målen. Förslaget innebär en förenkling för enskilda och företag i den mån de efterfrågar uppgifter angående taxeringsvärden. I övrigt påverkas inte enskilda eller företag.

För Skatteverket innebär förslaget en effektivisering av verksamheten. Kostnaden för att svara på frågor rörande fastighetstaxeringsvärden kan uppskattas till 5–6 miljoner kronor årligen. Förslaget skulle medföra en initial kostnad på ca 400 000 kronor plus en årlig driftkostnad på ca 40 000 kronor. Förslaget kan även påverka Lantmäteriet som också svarar på frågor om taxeringsvärden. I övrigt väntas förslaget inte ha några effekter på andra myndigheter eller för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Förslaget bedöms inte strida mot EU-rätten.

5.2 Syfte, alternativa lösningar och effekter av utebliven ändring

Syftet med förslaget är att förenkla utlämnandet av uppgift om en fastighets taxeringsvärde inklusive typ av fastighet, taxeringsvärde för del av fastighet samt värde av värderingsenhet. Den som vill ha uppgiften kan genom förslaget få den snabbare och enklare. Ett automatiserat förfarande frigör dessutom resurser hos Skatteverket.

Något alternativt sätt att uppnå detta syfte har inte hittats.

Om förslaget inte genomförs kommer de effekter som anges i första stycket att utebli.

5.3 Offentligfinansiella effekter

Förslaget påverkar inte beskattning eller avgifter och medför därför inga offentligfinansiella effekter.

Det kan inte uteslutas att ett genomförande av förslaget skulle innebära en viss minskning i avgiftsintäkter för Lantmäteriet i dess avgiftsfinansierade verksamhet, se 5.7.

5.4 Effekter för offentliga sektorn

Förslaget har inte någon effekt på kommuner, landsting eller den statliga sektorn.

5.5 Effekter för företagen och för enskilda

Förslaget medför en förenkling för företag och enskilda som har behov av uppgift om en fastighets taxeringsvärde. Någon risk för negativa effekter för enskildas integritet bedöms inte föreligga.

5.6 Effekter för Skatteverket

Det totala antalet telefonförfrågningar om taxeringsvärden uppgår till i storleksordningen 50 000–100 000 per år. Skatteupplysningen har uppskattat att ca 20 procent av de samtal upplysningen får om småhustaxering handlar om att frågeställaren vill veta en fastighets taxeringsvärde. Frågor om en fastighets taxeringsvärde ställs även avseende andra fastighetstyper.

Att besvara dessa förfrågningar tar uppskattningsvis 4–5 årsarbetskrafter i anspråk. Detta motsvarar en kostnad på ca 5–6 miljoner kronor.

Införandet av förslaget förväntas medföra en initial utvecklingskostnad om 400 000 kronor. Till detta kommer en årlig driftskostnad om ca 40 000 kronor.

5.7 Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Lantmäteriet tillhandahåller uppgifter från fastighetsregistret. Förvaltningen, utvecklingen och tillhandahållande av fastighetsinformationen är i princip helt finansierad genom att uppgiftsutlämnandet är avgiftsbelagt. För 2018 är prognosen att avgifterna kommer att ge en intäkt om ca 240 miljoner kronor. I fastighetsregistret ingår fastighetstaxeringsinformationen. Enligt en uppskattning från Lantmäteriet kan i storleksordningen 12–15 miljoner kronor av de årliga avgiftsintäkterna härröra från utlämnande av fastighetstaxeringsinformation. Detta rör sig dock i huvudsak om utlämnande av uppgifter om ett stort antal fastigheter för varje fråga. Den nu föreslagna tjänsten, som inte ska medge massutlämnande, är som regel inte ett realistiskt alternativ i dessa fall. I en mindre mån kan dock vissa förfrågningar som i dag görs till Lantmäteriet, i stället komma att göras via Skatteverkets avgiftsfria tjänst. Ett visst bortfall av avgiftsintäkter för Lantmäteriet kan bli följden av ett genomförande av förslaget. Nyttan för allmänheten och för Skatteverkets verksamhet torde dock vida överstiga risken för ett avgiftsbortfall för Lantmäteriet.

Lantmäteriets kundcenter kan påverkas positivt genom att antalet förfrågningar bedöms minska. Det skulle i så fall röra sig om en marginell minskning.

Förslaget har inte någon betydelse för myndigheter i övrigt eller för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

5.8 Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms förenligt med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), se avsnitt 4.1.

Förslaget står inte heller i övrigt i strid med EU-rätten.

5.9 Övriga effekter

Förslaget bedöms inte ha någon påverkan på det kommunala självstyret, sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, jämställdhet, integration, brottslighet och det brottsförebyggande arbetet, inkomstfördelning eller miljö.